

**Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 30 grudnia 2022 r.**

w sprawie rezerwatu przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia”

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody.

Rezerwat przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia”, zwany dalej rezerwatem, został utworzony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 lipca 1977 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 19, poz. 170, § 12). Obowiązującym aktem prawnym dotyczącym ww. obszaru jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 kwietnia 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia” (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 1860). Rezerwat zgodnie z tym zarządzeniem obejmował obszar lasu o całkowitej powierzchni 89,05 ha.

Przewodniczący Zespołu opiniodawczo-doradczego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu przy rezerwacie przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia” na posiedzeniu ww. Zespołu zawnioskował o powiększenie rezerwatu poprzez uznanie za rezerwat terenów w dolinie potoku Kleśnica i zboczy góry Stromej i Śnieżnika. Wynika to z faktu, że ochrona najdłuższej z jaskiń sudeckich i jednej z najdłuższych i najgłębszych jaskiń w Polsce, tj. Jaskini Niedźwiedziej – stanowiącej główny cel ochrony rezerwatu, wymaga kompleksowej ochrony całej zlewni Kleśnicy oraz występujących form terenu kształtowanych przy udziale procesów krasowych, takich jak: ponory, wywierzyska oraz dolinki krasowe. W roku 2012 r. zostały odkryte nowe długie korytarze Jaskini rozciągające się w kierunku południowym, zw. Partiami Mastodonta. Ponadto wyniki badań elektrooporowych wskazują na istnienie dalszych, dotychczas nierozpoznanych korytarzy – pustek krasowych na południe od dotychczasowych obszarów eksploracji jaskini (poniżej zapadliska krasowego, tzw. Wielkiego Leja i dalej w górę doliny Kleśnicy). Wyniki inwentaryzacji przyrodniczych (w tym inwentaryzacji wykonanych w latach 2021 - 2022 na potrzeby opracowania projektu planu ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika

PLH020016) oraz wyniki licznych badań naukowych prowadzonych w tym rejonie – wskazują na występowanie na terenie powiększenia rezerwatu - płatów leśnych siedlisk przyrodniczych wymienionych w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713)*: 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*), 9410 górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie), oraz w kamieniołomie Kletno I innych siedlisk przyrodniczych, takich jak: 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*, a także rzadkich roślin objętych ochroną ścisłą na mocy *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409)*, w tym storczyka kukawki *Orchis militaris* oraz merkii irlandzkiej *Moerckia hibernica*.

Z uwagi na włączenie w granice rezerwatu użytków leśnych, gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi oraz terenów różnych (fragment kamieniołomu Kletno I) w § 1 niniejszego zarządzenia wskazano, że rezerwat obejmuje obszar o całkowitej powierzchni 233,40 ha. Dodatkowo granice rezerwatu zostały dopasowane do granic wydzielen wewnątrz gruntów leśnych oraz do granic działek ewidencyjnych w przypadku kamieniołomu Kletno I. Powierzchnia rezerwatu wynika z powierzchni poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy rezerwatu (matematyczna suma pola powierzchni rzutu). Zgodnie z dokonanymi obliczeniami ogólna powierzchnia przedmiotowego rezerwatu zwiększa się o 153,35 ha.

Doprecyzowano cel ochrony rezerwatu wskazując, że jest nim zachowanie ze względów naukowych i przyrodniczych Jaskini Niedźwiedziej z bogatą szatą naciekową i znaleziskami kostnymi zwierząt plejstocenijskich, stanowiącej ważne zimowisko nietoperzy oraz kompleksu leśnego porastającego dolinę rzeki Kleśnicy i zbocza gór Stroma i Śnieżnik, na terenie którego występuje zespół zjawisk krasowych oraz cenne zbiorowiska roślinne.

W myśl art. 7 ust. 2 oraz art. 13 *ustawy o ochronie przyrody* regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, przy czym powiększenie obszaru rezerwatu przyrody obejmujące obszary, które stanowią nieruchomości niebędące własnością Skarbu Państwa, następuje za zgodą właściciela. Burmistrz Stronia Śląskiego pismem znak GKP 6220.7.2022 z dnia 30 września 2022 r. wyraził zgodę na włączenie fragmentu kamieniołomu Kletno I – będącego pod zarządem Gminy Stronie Śląskie.

Dla zabezpieczenia wartości przyrodniczych rezerwatu „Jaskinia Niedźwiedzia” od strony zachodniej przy rezerwacie wyznaczona została otulina o powierzchni 130,30 ha (§4).

Zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki Budżetu Państwa, w zasobach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu związane z koniecznością przygotowania zadań ochronnych dla powiększonego obszaru rezerwatu oraz realizacji zawartych w nich działań ochronnych i oznakowania granic rezerwatu tablicami urzędowymi i informacyjnymi. Część środków na ww. prace pochodzić będzie z funduszy zewnętrznych. Zarządzenie nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów. Nie naruszy także przepisów zawartych w prawie Unii Europejskiej.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez zarządców terenu rezerwatu Nadleśnictwo Łądek Zdrój pismem znak ZG.7212.9.2022 z dnia 24 października 2022 r., Gminę Stronę Śląskie pismem znak GKP 6220.7.2022 z dnia 2 października 2022 r. oraz Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu pismem znak WR.RZŚ.415.40.2022.MG z dnia 21 listopada 2022 r.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 *ustawy o ochronie przyrody* projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w dniu 9 listopada 2022 r.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.)*, został uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 12 grudnia 2022 r.